

**Střední odborné učiliště, Domažlice,
Prokopa Velikého 640**

**Školní program
environmentálního vzdělávání,
výchovy a osvěty**

Ing. Dana Hájková
koordinátorka EVVO

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Charakteristika školy.....	3
2.1. Identifikační údaje.....	3
2.2. Přehled oborů vzdělávání.....	3
2.3. Historie školy.....	4
3. Environmentální výchova vzdělávání a osvěta.....	5
3.1. Informační zdroje.....	5
3.2. Trvale udržitelný rozvoj.....	6
3.3. Cílové skupiny.....	7
4. Současný stav environmentálního vzdělávání a výchovy.....	7
5. Přístupy environmentálního vzdělávání a výchovy.....	7
6. Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy.....	8
7. Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy dětí a mládeže základních, středních a vyšších odborných škol.....	8
8. Dlouhodobá koncepce environmen. vzdělávání a výchovy na SOU Domažlice.....	11
9. Postupy realizace.....	11
10. Aktuální školní program environmentálního vzdělávání a výchovy.....	12
10.1. Abecední seznam vyučovacích předmětů.....	12
10.2. Environmentální aspekty v jednotlivých vyučovacích předmětech.....	13
11. Realizace školního programu environmentálního vzdělávání.....	22
12. Závěr.....	23

1. Úvod

Význam péče o životní prostředí roste úměrně s vlivem člověka na přírodu. S všestranným rozvojem lidských aktivit dochází ke zvyšování tlaku na využívání přírodních zdrojů. Ekonomický růst a zajištění sociálních a kulturních potřeb jsou doprovázeny znehodnocováním životního prostředí. Pro zvyšování kvality života není rozhodujícím faktorem pouze hospodářský růst, ale též kvalita prostředí, ve kterém člověk žije. Ochrana životního prostředí by právě z tohoto důvodu měla patřit mezi priority při rozhodování a dalším rozvoji kteréhokoliv regionu.

Na důslednou péči o přírodní dědictví a zvyšování kvality životního prostředí má klíčový vliv úroveň povědomí občanů o ekologických souvislostech lidské činnosti.

Cílem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je vytvořit vzdělávací a informační systém, který povede ke zvýšení zájmu občanů o životní prostředí a který přispěje k výraznějšímu zapojení všech cílových skupin do řešení environmentálních problémů a uvědomování si důsledků konání a chování jednotlivce i celého společenství na stav životního prostředí.

2. Charakteristika školy

2.1. Identifikační údaje

Název školy : **Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa velikého 640**

IČO : **18230083**

Adresa školy : **Prokopa Velikého 640, 344 01 Domažlice**

Ředitelka školy : **Mgr. Zdeňka Buršíková**

Koordinátorka EVVO : **Ing. Dana Hájková**

2.2. Přehled oborů vzdělávání

Čtyřleté obory vzdělávání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou

- 23-45-L/01 Mechanik seřizovač
- 69-41-L/01 Kosmetické služby
- 66-41-L/01 Obchodník
- 65-41-L/01 Gastronomie

Tříleté obory vzdělávání poskytující střední vzdělání s výučním listem

- 23-56-H/01 Obráběč kovů
- 23-51-H/01 Strojní mechanik
- 23-51-H/01 Strojní mechanik - zaměření na obsluhu lisů pro vstřikování plastů

- 33-56-H/01 Truhlář
- 65-51-H/01 Kuchař - číšník
- 66-51-H/01 Prodavač
- 69-51-H/01 Kadeřník
- 66-53-H/01 Operátor skladování

Dvouleté obory vzdělání pro absolventy tříletých oborů zakončené maturitní zkouškou

- 33-42-L/502 Dřevařská a nábytkářská výroba
- 64-41-L/51 Podnikání

2. 3. Historie školy

Učňovské školství má v Domažlicích více než stoletou tradici. Z podnětu Antonína Srny, tehdejšího ředitele obecných a měšťanských škol v Domažlicích, byla v budově měšťanské školy chlapecké v Domažlicích slavnostně otevřena dne 29. února 1880 pokračovací škola průmyslová. Rozšíření teoretických a praktických znalostí řemeslníků, živnostníků a pracovníků v průmyslu bylo vlastním posláním nové pokračovací školy průmyslové a mělo se příznivě odrazit v hospodářském rozvoji města. Nejvyšší úřady potvrdily ustavení průmyslové školy pokračovací v Domažlicích roku 1881 a to: ministerstvo osvěty a vyučování dne 9. dubna pod číslem 3336 a c.k. místodržitelství v Praze výnosem ze dne 21. dubna č. 23610. Dne 21. března 1908 bylo nově ustaveno c.k. ministerstvo veřejných prací, které převzalo správu průmyslového školství. Výnosem tohoto ministerstva ze dne 18. října 1910 byl změněn dosavadní název školy na pokračovací školu živnostenskou.

Rok 1935 byl pro učňovské školství významný tím, že byla 14. června odhlasována obecním zastupitelstvem výstavba nové budovy. Stavba školy byla zahájena na podzim 1935 a nová budova slavnostně otevřena v rámci jubilejních oslav Řemeslnicko-živnostenské jednoty v Domažlicích ve dnech 14. až 16. srpna roku 1936. Nesla název "Jubilejní Masarykova odborná škola živnostenská".

Od školního roku 1946/47 se mění název školy na základní odborná škola, později učňovskou školu. Od 1. září 1982 bylo rozhodnutím generálního ředitele Elitex Liberec zřízeno po dohodě s odborem školství ZKNV v Plzni sdružené Střední odborné učiliště Domažlice. Provozovatelem byl Elitex Kdyně. V SOU Domažlice se soustředila příprava učňů téměř všech podniků okresu Domažlice. Rozhodnutím ministra průmyslu ČR Ing. Jana Vrby ze dne 24.června 1991 byla ke dni 1.7. 1991 zřízena státní příspěvková organizace Střední odborné učiliště Domažlice, jako samostatný právní subjekt. V souladu se zákonem č.474/1992 Sb. došlo ke změně zřizovatelské funkce SOU Domažlice na ministerstvo hospodářství ČR ke dni 1.11. 1992 - dodatek k rozhodnutí č.645/1991 ministra průmyslu ČR č.j. 710116/B/93-74 ze dne 15.1. 1993 vrchního ředitele sekce ministerstva hospodářství ČR Ing.Igora Hartmanna. Podle zákona č.272/1996 Sb. přešla ke dni 1. 11. 1996 zřizovatelská funkce SOU Domažlice na ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Oficiální název školy zní: Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640

3. Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta

3. 1. Informační zdroje

Na podzim roku 2000 vláda schválila Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice. Impuls ke vzniku tohoto dokumentu vyšel z Ministerstva životního prostředí a návrh programu je společným dílem mezirezortní pracovní skupiny při ministerstvu životního prostředí.

Česká republika se hlásí k principům trvale udržitelného rozvoje a jeho programového prohlášení – Agenda 21 (Rio de Janeiro, 1992). Agenda 21 je akční program pro 21. století, který hledá východiska pro další vývoj v globálním měřítku z hlediska ekonomických, sociálních a kulturních plánů signatářských států. Její významnou částí je z hlediska environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kapitola 36, „Podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odborného školení“ (Agenda 21, MZP, Praha, 1998).

Z mezinárodního hlediska dokládá rostoucí význam environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty také výzva zemí Evropské unie a střední Evropy z jednání konference „Environmental Education and Training in Europe“, pořádaná evropskou komisí v Bruselu v květnu 1999.

Stěžejním cílem Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice je zvýšení povědomí a znalostí obyvatel o životním prostředí. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta nepatří pouze do profesní přípravy jednotlivých oborů a odborností, ale náleží do základů všeobecného vzdělání.

Pojem „environmentální“ je upřednostněn před dosud užívaným, z vědecké terminologie převzatým názvem „ekologický“. Je to dáno rozdílnou šíří obou termínů. Ekologie zkoumá vztahy mezi organismy navzájem a jejich vztahy k životnímu prostředí. Environment – životní prostředí – obsahuje problematiku všech složek životního prostředí, včetně vzájemných vazeb, škod na životním prostředí a jejich nápravy, ekonomických a sociálních souvislostí, atp.

Zlepšení stavu životního prostředí je jednou z nejvyšších priorit vlády České republiky. Trvalá péče o životní prostředí úzce souvisí se stavem environmentálního vědomí a vzdělanosti obyvatel.

Na základě usnesení vlády č. 232/1998 Sb. ke strategii podpory ekologické výchovy dosud plní Ministerstvo životního prostředí (dále MŽP) úlohu odborného garanta environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále EVVO) a je odpovědné za koordinaci a kontrolu jeho plnění. Neméně významná úloha náleží Ministerstvu mládeže, školství a tělovýchovy (dále MŠMT).

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, který nabyt platnosti 1. 7. 1998 odpovídá současným požadavkům Evropské unie, je plně harmonizován s příslušnou směrnicí č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí. Podle § 13 citovaného zákona je povinno MŽP ve spolupráci s MŠMT a dalšími ústředními orgány podporovat osvětu, výchovu a vzdělávání široké veřejnosti v oblasti životního prostředí se zvláštním zaměřením na výchovu dětí a mládeže.

Směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí ukládá zajistit veřejnosti volný přístup k informacím o životním prostředí v institucích placených z veřejných prostředků. Informace o životním prostředí mají být k dispozici veřejnosti na požádání v určitém termínu. Směrnice je plně transponována do české legislativy zákonem č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí, kde je definován obsah termínu informace o životním prostředí.

Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím stanoví podmínky pro výkon zaručeného práva veřejnosti na informace v působnosti veřejné správy ve shodě s článkem 17 Listiny základních práv a svobod.

Při MŽP byla ustavena mezirezortní pracovní skupina, která zpracovala státní program EVVO v České republice, a to jako nadrezortní dokument, dotýkající se všech obyvatel. Státní program EVVO sice vyžaduje ekonomickou podporu realizace, ovšem vynaložené prostředky se nepochybně projeví ve významných ekonomických úsporách investic nezbytných pro nápravu poškozeného životního prostředí i zdraví obyvatel.

3. 2. Trvale udržitelný rozvoj

Definice a terminologie

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách. (Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny)

Princip trvale udržitelného rozvoje formulovala ministerská předsedkyně Norska G. H. Brundtlandová v roce 1987: „Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby“.

V českém právním řádu je trvale udržitelný rozvoj definován v zákonu č. 17/1992 Sb.

o životním prostředí. „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystému.“

3. 3. Cílové skupiny

- veřejnost
- školy a školská zařízení
- mimoškolní děti a mládež
- podniková sféra
- veřejná správa
- přístup k informacím o ŽP

Program EVVO je zaměřen hlavně na cílové skupiny a napomáhá jejich vzájemnému působení. Vzniká platforma s perspektivou dosáhnout harmonického stavu v co nejbližším časovém horizontu, kdy lidé aktivně uplatňují principy trvale udržitelného rozvoje pro zdravý vývoj lidské populace. EVVO bude ve 21. století hrát v celosvětovém měřítku stále významnější úlohu. Vznikl i mezinárodní program UNESCO „Vzdělávání pro třetí tisíciletí v němž EVVO zaujímá významnou úlohu.

4. Současný stav environmentálního vzdělávání a výchovy

Do českých škol se výchova o ochraně přírody a poté šířeji pojatá výchova k péči o životní prostředí prosazovala pod vlivem světových událostí od sedmdesátých let. V osmdesátých letech se ujal označení ekologická výchova zdůrazňující uplatňování ekologických aspektů vzdělávání. V současné době je environmentální vzdělávání a výchova neodmyslitelnou součástí působení školy a je významným úkolem humanizace a modernizace školy.

Environmentální vzdělávání a výchova musí být nedílnou součástí všeobecného vzdělávání i odborné přípravy v celém školském systému zároveň a ve vzájemných návaznostech musí být zabezpečen rozvoj i v celé mimoškolní oblasti. Představuje dlouhodobý proces, který je součástí celoživotního vzdělávání. Rozhodující význam mají ti, kteří environmentální vzdělávání a výchovu realizují, to jsou učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci, vychovatelé, pečovatelé, sociální pracovníci, lékaři, zdravotníci, nestátní neziskové organizace a další.

Environmentální vzdělávání a výchova vyžadují logické myšlení, zpětnou vazbu, schopnost aplikace, spojení pragmatických a citových přístupů, konkrétní uvažování, globální uvažování, připravenost na změny, připravenost k integraci, samostatnost, aktivitu, tvořivost, odpovědnost, fantazii, netradiční metody, aktivizující metody a formy, spojení s praxí, poznání prostředí a uznání etických hodnot.

5. Přístupy environmentálního vzdělávání a výchovy

- a) Všeobecná potřeba ekologického vzdělávání a výchovy (dále EV)
- b) Komplexní pojetí vztahů člověka a prostředí v zájmu udržitelného rozvoje
- c) Komplexní ovlivňování osobnosti žáků
- d) Systémový přístup k řešení struktury EV ve školství

- e) Přípravenost učitelů pro realizaci EV
- f) Vytvoření podmínek pro EV ve škole

6. Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy

Základním cílem environmentálního vzdělávání a výchovy další generace je naučit ji žít podle principů trvale udržitelného rozvoje.

To znamená:

- vytvořit základní podmínky pro získávání dovedností a znalostí o zákonitostech biosféry, o vztazích člověka a prostředí, o vývoji a problémech současné civilizace i o možnostech a způsobech jejich řešení
- zdůrazňovat souvislosti mezi poznatky a domýšlet možné důsledky jednání a chování a programově utvářet postoje k osobní odpovědnosti za stav životního prostředí
- pěstovat dovednosti a návyky, žádoucí jednání a chování v přírodním prostředí
- působit na utváření názorů, postojů, hierarchii životních hodnot, životní styl, na pochopení kvality života
- rozvíjet úctu a cit k živé i neživé přírodě a jedinečnosti života na Zemi
- motivovat k aktivnímu zapojení do péče o životní prostředí
- v profesní přípravě v různých pracovních činnostech respektovat a tvořivě rozvíjet přístupy pro trvale udržitelný rozvoj
- připravovat specialisty zaměřené na péči o životní prostředí, na EVVO a vést je k hledání cest a prosazování trvale udržitelného rozvoje

7. Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy dětí a mládeže základních, středních a vyšších odborných škol

Děti a mládež navštěvující základní školy, střední školy a vyšší odborné školy ovlivňuje velmi významně nejen škola, ale i rodina a mimoškolní zařízení.

Cílem je poskytovat všem dětem a mladým lidem v průběhu vzdělání:

- znalosti, dovednosti a návyky potřebné pro ochranu životního prostředí a pochopení principů trvale udržitelného rozvoje
- podmínky pro integraci znalostí zejména uplatňováním praktické metody výuky
- strukturací učiva a různými aktivitami ovlivňovat způsob myšlení, rozvíjet samostatnost a tvořivost, kontakty s okolím i s odbornou praxí a celkový vývoj osobnosti ve smyslu trvale udržitelného rozvoje

Podporovat spolupráci škol a mimoškolních oblastí – s rodinou, s obcí (veřejnou správou), s podniky (důležité zejména u odborných škol)

Podporovat aktivní péči o životní prostředí, spolupráci s mimoškolními pracovišti EVVO, s nestátními organizacemi, s osvětovými a kulturně vzdělávacími zařízeními, se sdělovacími prostředky

Úkoly a cíle uplatňování EVVO na naší škole :

Cílová skupina žáci

- prohlubovat a posilovat kladný vztah žáků k přírodě a jejím hodnotám
- předat žákům souhrn znalostí týkajících se vztahů člověka k přírodě, biosféry, jednotlivých složek životního prostředí, biodiverzity, ochrany přírody...

- objasnit žákům vztahy a vazby uskutečňované v přírodě, tak podporovat jejich myšlení v souvislostech
- vysvětlit žákům problematiku trvale udržitelného rozvoje
- vést žáky k uvědomování si globálních problémů lidstva, k pochopení těchto problémů (týkajících se nás všech) ve vzájemných a širších souvislostech
- působit u žáků na vytváření stupnice životních hodnot, kde vztah k přírodě sehraává nezastupitelnou roli
- vést žáky k zodpovědnému přístupu k životu, k aplikování problematiky udržitelného rozvoje i do praktického života
- vést žáky k pochopení vzájemných souvislostí oblastí ekologických, ekonomických a sociálních při uplatňování a naplňování udržitelného rozvoje.

Cílová skupina pedagogičtí pracovníci

- průběžně seznamovat učitele školy s problematikou udržitelného rozvoje a EVVO (činnost koordinátora EVVO)
- aplikovat prvky ekologické a environmentální výchovy ve výchovně vzdělávacím procesu, tím naplňovat i cíle a výstupy žáků
- vést žáky k samostatné práci při vyhledávání potřebných údajů týkajících se EVVO
- prvky ekologické a environmentální výchovy aplikovat i v předmětu praxe a při odborném výcviku
- začleňovat vhodně prvky ekologické a environmentální výchovy i v oblasti mimoškolní
- uplatňovat ve výchovně vzdělávacím procesu v oblasti EVVO vazby na region
- dbát o ekologický provoz školy

Principy EVVO uplatňované při hospodaření školy

Zateplování budov školy a výměna oken

Třídění odpadu a jeho ekologická likvidace

Používání vratných obalů

Šetření energiemi

Používání biopotravin ve školní kuchyni

Zahrnutí mléčných výrobků, ovoce, zeleniny a ryb do přípravy obědů

Dodržování pitného režimu žáky

Dodržování hygienických podmínek v učebnách

Funkce školního koordinátora EVVO

Školní koordinátor EVVO zpracovává program EVVO. Program se skládá z činností a aktivit v oblasti EVVO rozvíjených dlouhodobě, realizovaných postupně v jednotlivých školních rocích, které na sebe úkoly a svými cíli navazují. Krátkodobější plánování úkolů v oblasti EVVO obsahuje zhodnocení konkrétnějších aktivit, činností, nabídek a možností v oblasti EVVO. Ty se váží na skvělé zázemí školy (materiální i prostorové) a finanční zdroje na zajištění všech úkolů v oblasti EVVO.

Cílem programu EVVO je vést žáky i učitele, protože bez jejich aktivní účasti by vytýčené cíle pro žáky nemohly být naplněny, k pochopení vzájemných vztahů a vazeb v přírodě, k pochopení nutnosti ochrany přírody, genofondu a biodiverzity. K uvědomování si spojitosti mezi oblastí ekologickou, ekonomickou a sociální a především vést k naplňování podstaty udržitelného rozvoje.

Nedílnou součástí školního programu EVVO je začleňování prvků EVVO do jednotlivých vyučovaných předmětů na škole a realizace průřezových témat. Pro realizaci a vyhodnocování EVVO musí být součástí programu i aktivní spolupráce všech učitelů školy, jejich přímá účast a příprava při řešení problematiky EVVO, musí být zajištěna kvalitní spolupráce s vedením školy. Bez přičinění všech by program nemohl být kvalitně naplňován a realizován.

Jedná se o týmovou práci, kterou školní koordinátor řídí, usměrňuje a poskytuje pro ni potřebné údaje. To se také neobejde bez zajištění návaznosti na mimoškolní prostředí a bez využívání vazeb na region školy.

8. Dlouhodobá koncepce environmentálního vzdělávání a výchovy na SOU Domažlice

1. Uplatňovat komplexně pojaté environmentální vzdělávání a výchovu v jednotlivých předmětech
2. Integrovaný přístup ke zkoumání a uvědomování si vztahů člověka a prostředí a významu udržitelného rozvoje
3. Spolupráce s rodinou, obcí, s podnikovou sférou a dalšími subjekty v utváření odpovědných přístupů k životnímu prostředí
4. Celoškolské aktivity zaměřené na environmentální vzdělávání a výchovu – besedy, exkurze, ekologické vycházky do přírody,
5. Spolupráce školy s dalšími školami k rozšiřování a prohlubování informací z oblasti životního prostředí

9. Postupy realizace

- zpracování školního plánu vzdělávání k udržitelnému rozvoji
- pověřit pedagogického pracovníka koordinací environmentálního vzdělávání a výchovy

- zvyšovat odbornou úroveň koordinátora environmentálního vzdělávání a výchovy, umožnit účast na vzdělávacích akcích
- vytvořit podmínky pro vypracování a realizaci programu environmentálního vzdělávání a výchovy
- podpořit další vzdělávání učitelů a ostatních pedagogických pracovníků, zaměřené na environmentální vzdělávání a výchovu
- zajišťovat vybavování školy učebními pomůckami potřebnými pro environmentální vzdělávání a výchovu
- zabezpečovat postupnou ekologizaci provozu školy

Environmentální vzdělávání a výchova je postupným a dlouhodobým úkolem pro všechny pedagogické pracovníky a jejich žáky. Začleňování ekologických aspektů do výuky záleží na schopnostech a ochotě pedagogických pracovníků a podmínkách vytvořených školou. Tento úkol je velmi dynamický a reaguje na lokální, regionální i globální změny. Vyžaduje soustavné zvyšování znalostí, zdokonalování způsobů práce s žáky a především vlastní přesvědčení o správnosti přístupu k environmentálnímu vzdělávání a výchově.

10. Aktuální školní program environmentálního vzdělávání a výchovy

10. 1. Abecední seznam vyučovacích předmětů

Anglický jazyk
 Aplikovaná psychologie
 Cestovní ruch
 Český jazyk a literatura
 Dějepis
 Dietologie
 Ekonomika
 Estetická výchova
 Fyzika
 Hospodářský zeměpis
 Chemie
 Chemie a ekologie
 Informační technologie
 Konstrukce
 Konverzace v německém jazyce
 Kosmetika
 Laboratorní cvičení
 Management
 Matematika
 Materiály kadeřník
 Materiály kosmetička
 Materiály truhlář
 Mechanizační prostředky
 Nauka o výživě
 Německý jazyk
 Občanská nauka
 Obchodní provoz
 Odborné kreslení

Potraviny a výživa
Práce s počítačem
Právní nauka
Programování
Psychologie a společenská výchova
Řeč a komunikace
Speciální technologie
Speciální technologie a obsluha
Společenská výchova
Stolničení
Stroje a zařízení
Strojírenská technologie
Strojnictví
Světové kuchyně
Technická dokumentace
Technika administrativy
Technika provozu
Technologie gastronom
Technologie kadeřník
Technologie kuchař, číšník
Technologie kovo
Technologie truhlář
Technologie výroby
Tělesná výchova
Účetnictví
Výrobní zařízení
Výtvarná výchova
Základy ekologie
Základy podnikání
Základy přírodních věd
Základy technické mechaniky
Zbožiznalství
Zdravověda

10. 2. Environmentální aspekty v jednotlivých vyučovacích předmětech

Anglický jazyk

Zdravý životní styl – potraviny, bio výrobky
Chování člověka v přírodě – ochrana přírody
Doprava, způsoby dopravy, vliv dopravy na životní prostředí
Příroda kolem nás

Aplikovaná psychologie

Etika při zacházení s odpady
Normy pracovního prostředí
Vliv životního prostředí s ohledem na psychiku a zdraví člověka

Cestovní ruch

Venkovský cestovní ruch:
- ekoturistika , chování člověka v přírodě

- pohyb turistů v CHKO
 - pobyt turistů na ekofarmách
- Zdravé stravování, používání biopotravin
Cestování hromadnými dopravními prostředky

Český jazyk a literatura

Člověk a krajina, cestopisy
Vztah člověka k přírodě, odraz přírody ve vědomí člověka
Přírodní lyrika, krása české krajiny
Líčení – subjektivně zabarvený popis zaměřený na přírodu
Úvaha, kritika – zamyšlení nad ekologickými problémy

Dějepis

Důsledky válek na životní prostředí
Drancování kolonií

Dietologie

Při přípravě pokrmů omezit ztráty na potravinách
Upřednostňovat používání BIO potravin
Ekologická likvidace použitých obalů

Ekonomika

Šetření s výrobními zdroji
Nutnost investic do péče o životní prostředí
Výroba nezatěžující životní prostředí
Veřejné finance – nástroj k ovlivňování ochrany životního prostředí
Využívání kladných způsobů zvyšování zisku, omezení záporných, např. špatné zacházení s odpady
Kontrola postupů, které mohou ohrozit životní prostředí a zdraví lidí
Pohody pracovního prostředí, využívání ochranných pomůcek
Používání alternativních zdrojů energie
Třídění odpadů
Řešit globální problémy lidstva
Státní politika životního prostředí, globalizace

Estetická výchova

Krajina znázorněná na obrazech francouzských impresionistů
Krajina jako umělecký prostředek – „zahalený most“, „zahalená řeka“, „vodní hrátky“

Fyzika

Úspory energií, recyklace materiálu, větrné elektrárny
Fotoelektrický jev, solární baterie, alternativní zdroje energie
Děje v plynech, změny tlaku a objemu, změny v životním prostředí
Ovlivnění chemických a biologických procesů v přírodě
Vliv hluku na lidské zdraví
Zkoumání fyzikálních jevů na zemi, změny bio klimatu, atmosféry
Bezpečná likvidace zdrojů el. energie, akumulátorů, malé vodní
Elektrárny, snižování energetické náročnosti, jaderná energetika
Moderní pohony-zlepšení ovzduší

Hospodářský zeměpis

Nauka o krajině – typy krajin, hodnocení přírodních podmínek podle pásem, krajina a ŽP
Globální problémy – přírodní katastrofy a životu nebezpečné situace
Evropská unie, státy Evropy- fyzická geografie, doprava, ekonomické podmínky
Česká republika – klimatické podmínky krajů

Chemie

Význam biogenních prvků v přírodě, prvky – části ekosystému.
Modernizace chemických technologií, pozitivní na negativní civilizační jevy.
Význam vztahu člověka k přírodě a obecně k chemickým látkám v běžném užití.
Zpracování a likvidace odpadů.

Chemie a ekologie

Nebezpečné prvky pro člověka a přírodu (olovo, arsen, rtuť, ... a radioaktivní prvky
Modernizace chemických technologií (čističky odpadních vod a plynových zplodin)
Katalyzátory automobilů
Třídění a likvidace odpadů (nové technologické postupy)
Význam jednotlivých složek životního prostředí
Ekologické souvislosti v přírodě, populace a její vlastnosti, potravní
řetězce, nebezpečné látky v prostředí
Využití alternativních zdrojů energie
Vliv a význam lesního hospodářství na život člověka
Podstata života, jeho základní podmínky existence
Ekologické souvislosti v přírodě – společenstva, ekosystémy
Přehled jednotlivých skupin organismů a jejich vzájemné vztahy
Význam vztahu člověka k přírodě
Národní parky a Chráněné krajinné oblasti – význam a poslání

Informační technologie

Grafické programy: tvorba prezentačních materiálů s ekologickou tematikou
Excel: tvořit tabulky na téma úspory v energetice, úspory pohonných hmot, znečištění
životního prostředí, využití jako zdroj energie
Power Point: tvorba prezentací s tematikou alternativních zdrojů energie, bezpečná likvidace
odpadů

Konstrukce

Úspora papíru ve výuce
Používání mezinárodních technických norem
Estetické vnímání okolí
Recyklace papíru

Konverzace v německém jazyce

Zdravý životní styl – potraviny, bio výrobky
Chování člověka v přírodě – ochrana přírody
Doprava, způsoby dopravy, vliv dopravy na životní prostředí
Příroda kolem nás

Kosmetika

Použití ekologických výrobků na kůži
Likvidace nepoužitého materiálu s ohledem na životní prostředí

Při pořízení nových přístrojů, nástrojů, pomůcek zohlednit ekologickou likvidaci
Třídění odpadu (biologický odpad, papír, sklo, plast)

Laboratorní cvičení

Bezpečná likvidace olejů
Sběr kovového odpadu
Ekologické chladicí kapaliny

Management

Odpovědnost za chování managerů vzhledem k životnímu prostředí
Globální problémy lidstva
Dodržovat normy pracovního prostředí
Plánovat, organizovat, komunikovat, kontrolovat vzhledem k ochraně

Matematika

Rovnice - Slovní úlohy : výsadba zeleně, změny ovzduší, čistota vody a prostředí
Planimetrie, stereometrie -Výpočty přírodních ploch
Statistika - Porovnávání souborů o životním prostředí, o přírodě.
Pravděpodobnost - Předpovědi počasí, možnost vzniku přírodních jevů

Materiály kadeřník

Znečišťující látky ve vodě, ovzduší a v půdě
Přehled a dodržování norem, význam a cíle
Exkurze CHVAK
Trvale udržitelný rozvoj
Obnovitelné a neobnovitelné zdroje

Materiály kosmetička

Třídění odpadu (biologický odpad, papír, sklo, plast)
Ochrana zdraví a životní prostředí s pohledu běžného konzumenta
Vliv životního prostředí na vývoj a zdraví člověka (klimatické změny, ozónová vrstva, skleníkový efekt)
Exkurze CHVAK (chodské vodovody)
Normy pracovního prostředí, pohody
Trvale udržitelný rozvoj obnovitelných a neobnovitelných zdrojů

Materiály truhlář

Význam jednotlivých složek životního prostředí
Ekologické souvislosti v přírodě, populace a její vlastnosti, potravní řetězce, nebezpečné látky v prostředí
Využití alternativních zdrojů energie
Vliv a význam lesního hospodářství na život člověka
Podstata života, jeho základní podmínky existence
Ekologické souvislosti v přírodě – společenstva, ekosystémy
Přehled jednotlivých skupin organismů a jejich vzájemné vztahy
Význam vztahu člověka k přírodě
Národní parky a Chráněné krajinné oblasti – význam a poslání
Třídění a likvidace odpadu
Recyklace odpadu
Používání materiálů, které jsou šetrné k životnímu prostředí

Trvale udržitelný rozvoj

Mechanizační prostředky

Hygiena na pracovišti

Likvidace odpadu s ohledem na životní prostředí, odsávací zařízení

Třídění a recyklace odpadu, sběr kovového odpadu

Úspora energií

Nauka o výživě

Ekologické hospodářství, biopotraviny

Význam biogenních prvků v přírodě – část ekosystému

Toxické látky a jejich nebezpečí pro lidský organismus

Toxicita půdy a nebezpečí pro potraviny

Nové technologie v potravinářství

Německý jazyk

Zdravý životní styl – potraviny, bio výrobky

Chování člověka v přírodě – ochrana přírody

Doprava, způsoby dopravy, vliv dopravy na životní prostředí

Příroda kolem nás

Občanská nauka

Životní prostředí, základní ekologické pojmy, přírodní památky

Odpovědnost za své chování vzhledem k životnímu prostředí

Globální problémy lidstva

Ochrana zdraví a životů obyvatel

Státní politika životního prostředí, globalizace

Ochrana člověka za mimořádných situací - živelné pohromy

Obchodní provoz

Chránit přírodní zdroje, podporovat ekologické zemědělství

Podporovat a upřednostňovat prodej BIO potravin a potravin české produkce

Třídění odpad

Recyklovat použité obaly

Podporovat ekologický způsob dopravy

Výstavba ochranných zón podél komunikací a prodejných jednotek

Odborné kreslení

Úspora papíru ve výuce

Používání mezinárodních technických norem

Recyklace papíru

Potraviny a výživa

Př skladování minimalizovat ztráty na potravinách

Ekologická likvidace použitých obalů

Upřednostňovat zpracování BIO potravin vhodnou prezentací

Vliv potravin na lidskou výživu (civilizační choroby)

Práce s počítačem

Grafické programy: tvorba prezentačních materiálů s ekologickou tematikou

Excel: tvořit tabulky na téma úspory v energetice, úspory pohonných hmot, znečištění životního prostředí, využití jako zdroj energie

Power Point: tvorba prezentací s tematikou alternativních zdrojů energie, bezpečná likvidace odpadu

Právní nauka

Správní právo – Ministerstvo životního prostředí

Zákon č. 100/2001 Sb., O posuzování vlivů na životní prostředí

Programování

Bezpečnost komunikační techniky, osob, identity

Úspory energií

Psychologie a společenská výchova

Etika při zacházení s odpady

Normy pracovního prostředí

Vliv životního prostředí s ohledem na psychiku a zdraví člověka

Řeč a komunikace

Aktuální problémy životního prostředí (oteplování, odpad, znečišťování) – proslov

Stav životního prostředí - diskuze

Speciální technologie

Šetrné zpracování potravin, tím zajistit vysokou nutriční hodnotu

Hospodárné využívání potravin

Ekologická likvidace použitých olejů

Upřednostňovat zpracování BIO potravin

Používání moderních druhů zařízení s nižší energetickou spotřebou

Společenská výchova

- vliv životního prostředí na duševní zdraví člověka

- vliv životního prostředí na utváření osobnosti

Stolníčení

Šetření s pomocným materiálem a energií

Chránit přírodní zdroje (hospodaření s vodou, čisticími prostředky)

Vztah člověka k estetice a kulturnosti prostředí

Třídění obalů (nápoje)

Stroje a zařízení

Vliv dopravy na životní prostředí, ekologické způsoby dopravy

Bezpečná likvidace olejů

Malé vodní elektrárny, větrné elektrárny, jaderná energie, úložiště

Výroba, rozvod a spotřeba energie

Obnovitelné zdroje energie

Důsledné uplatňování ochrany životního prostředí

Strojírenská technologie

Energetická náročnost výroby materiálů, vyčerpatelnost zásob zdrojů

Recyklace kovů, plastů, šetření s materiály

Sběr kovového odpadu
Snižování prašnosti při výrobě pískových forem pro odlitky
Recyklace plastových dílů

Strojnictví

Čištění a mazání – zamezení znečištění životního prostředí
Manipulační prostředky v uzavřených skladech, obaly
Náhrady spalovacích motorů elektrickými
Vliv dopravy na životní prostředí, ekologické způsoby dopravy
Bezpečná likvidace olejů
Malé vodní elektrárny, větrné elektrárny, jaderná energie, úložiště
Výroba, rozvod a spotřeba energie

Světové kuchyně

Světové kuchyně a toxické látky z moří a oceánů
Šetrné zpracování potravin, tím zajistit vysokou nutriční hodnotu
Hospodárné využívání potravin
Ekologická likvidace použitých olejů
Upřednostňovat zpracování BIO potravin
Používání moderních druhů zařízení s nižší energetickou spotřebou

Technická dokumentace

Úspora papíru ve výuce
Používání mezinárodních technických norem

Technika administrativy

Dodržovat bezpečnost práce u PC
Bezpečná likvidace odpadů
Používání alternativních zdrojů energie
Psaní adres ekologických sdružení
Dopisy s ekologickou tématikou
Šetřit papír a úspora tonerů

Technologie provozu

Bezpečná likvidace olejů
Sběr kovového odpadu
Ekologické chladicí kapaliny

Technologie gastronom

Šetrné zpracování potravin, tím zajistit vysokou nutriční hodnotu
Hospodárné využívání potravin
Ekologická likvidace použitých olejů
Upřednostňovat zpracování BIO potravin
Používání moderních druhů zařízení s nižší energetickou spotřebou
Použití ekologických výrobků

Technologie kadeřník

Likvidace nepoužitého materiálu s ohledem na životní prostředí
Třídění odpadu (biologický odpad, papír, sklo...)
Při pořizování nových přístrojů zohlednit ekologickou likvidaci

Ozónová vrstva, ovzduší, skleníkový efekt,
Úspora energií

Technologie kuchař, číšník

Šetrné zpracování potravin, tím zajistit vysokou nutriční hodnotu
Hospodárné využívání potravin
Ekologická likvidace použitých olejů
Upřednostňovat zpracování BIO potravin
Používání moderních druhů zařízení s nižší energetickou spotřebou

Technologie kovo

Bezpečná likvidace olejů
Sběr kovového odpadu
Ekologické chladicí kapaliny

Technologie truhlář

Volba technologií, které jsou šetrné k přírodnímu prostředí
Likvidace nepoužitého materiálu s ohledem na životní prostředí
Třídění odpadu (biologický odpad, papír, sklo...)
Úspora energií
Ohrožení ovzduší, vody, půdy, ekosystémů i biosféry při rozvoji lidské populace
Principy udržitelného rozvoje
Hygiena na pracovišti, používání ochranných pomůcek
Zodpovědnost za kvalitu životního prostředí

Technologie výroby

Bezpečná likvidace olejů
Sběr kovového odpadu
Ekologické chladicí kapaliny

Tělesná výchova

Zdravý životní styl – cvičení pro zdraví
Chování člověka v přírodě – šetrnost k přírodě, pohyb v přírodě
Doprava – využívání kola jako dopravního prostředku v přírodě

Účetnictví

Dodržovat bezpečnost práce u PC
Používání alternativních zdrojů energie
Třídění odpadů
Manipulace s materiálem – ochrana životního prostředí
Úspora papíru a tonerů

Výrobní zařízení

Hygiena na pracovišti, používání ochranných pomůcek
Odsávací zařízení
Likvidace nepoužitého materiálu s ohledem na životní prostředí
Třídění odpadu (kov, papír, sklo, plast)
Při pořizování nových strojů zohlednit jejich vliv na životní prostředí
Úspora energií

Výtvarná výchova

Třídění odpadu (biologický odpad, papír, sklo, plast)
Úspora papíru a používání mezinárodních norem

Základy ekologie

Význam jednotlivých složek životního prostředí
Ekologické souvislosti v přírodě, populace a její vlastnosti, potravní řetězce, nebezpečné látky v prostředí
Využití alternativních zdrojů energie
Vliv a význam lesního hospodářství na život člověka
Podstata života, jeho základní podmínky existence
Ekologické souvislosti v přírodě – společenstva, ekosystémy
Přehled jednotlivých skupin organismů a jejich vzájemné vztahy
Význam vztahu člověka k přírodě
Národní parky a Chráněné krajinné oblasti – význam a poslání
Dodržovat principy udržitelného rozvoje

Základy podnikání

Šetření s výrobními zdroji
Výroba nezatěžující životní prostředí
Využívání kladných způsobů zvyšování zisku, omezování záporných, např.
Špatné zacházení s odpady, šetření na úkor lidského zdraví
Používání alternativních zdrojů energie
Třídění odpadů
Toužívání ochranných pomůcek

Základy přírodních věd

Nebezpečné prvky pro člověka a přírodu (olovo, arsen, rtuť,.. a radioaktivní prvky
Modernizace chemických technologií (čističky odpadních vod a plynových zplodin)
Katalyzátory automobilů
Třídění a likvidace odpadů (nové technologické postupy)
Význam jednotlivých složek životního prostředí
Ekologické souvislosti v přírodě, populace a její vlastnosti, potravní řetězce, nebezpečné látky v prostředí
Využití alternativních zdrojů energie
Vliv a význam lesního hospodářství na život člověka
Podstata života, jeho základní podmínky existence
Ekologické souvislosti v přírodě – společenstva, ekosystémy
Přehled jednotlivých skupin organismů a jejich vzájemné vztahy
Význam vztahu člověka k přírodě
Národní parky a Chráněné krajinné oblasti – význam a poslání
Dodržovat principy udržitelného rozvoje

Základy technické mechaniky

Úspora materiálu dimenzováním součástí

Zbožiznalství

Třídění odpadů
Likvidace elektrospotřebičů
Likvidace suchých článků, žárovek a zářivek

Likvidace obalů od nátěrových hmot
Provádět důsledně kontroly a hodnocení dovezených potravinářských výrobků a surovin

Zdravověda

Třídění odpadu (biologický odpad, papír, sklo, plast)
Ochrana zdraví a životní prostředí s pohledu běžného konzumenta
Vliv životního prostředí na vývoj a zdraví člověka
Normy pracovního prostředí, pohody
Zdraví životní styl a ekologické výrobky

Odborný výcvik

Používání osobních ochranných pracovních pomůcek
Bezpečná likvidace chemických látek (lepidla, laky, mořidla, oleje)
Ekologizace výroby, recyklace kovů, plastů, papíru a obalů
Ukládání nebezpečných a toxických látek na patřičná místa k tomu určená
Dodržování hygienických norem
Šetření energiemi
Ochrana přírodních zdrojů, podporovat ekologické zemědělství
Dodržovat principy udržitelného rozvoje
Volit technologie šetrné k přírodnímu prostředí

11. Realizace školního programu environmentálního vzdělávání

Školní program směřuje k plnění dlouhodobého plánu environmentálního vzdělávání a výchovy a zdůrazňuje nutnost zapojení všech pedagogických pracovníků a zaměstnanců školy a rozvíjení jejich odborné přípravy.

Školní plán environmentálního vzdělávání a výchovy vychází z analýzy současného stavu na Středním odborném učilišti, Domažlice, Prokopa Velikého 640

Environmentální aspekty jsou rozpracovány v jednotlivých vyučovacích předmětech a jejich tématických celcích.

V průběhu školního roku budou environmentální aspekty integrovány i v mezipředmětových vztazích, uplatňovány projektové metody, exkurze, besedy a tématické vycházky do přírody.

Ve škole je zajištěna koordinace práce v environmentálním vzdělávání a výchově.
Vedení školy podporuje práci koordinátora a umožňuje zvyšování odborné kvalifikace pro tuto funkci.

Pedagogičtí pracovníci mají k dispozici potřebné informace prostřednictvím koordinátora environmentálního vzdělávání..

Ve škole jsou podporovány vyučovací metody, formy, postupy a učební pomůcky, které rozšiřují výuku v environmentálních aspektech.
Škola průběžně věnuje pozornost významným dnům životního prostředí – Den Země, Den vody, Den bez aut, Den životního prostředí, Den ptactva a další.

Úkolem do budoucna je zapojení všech pedagogických pracovníků, a to jako vyučujících všeobecně vzdělávacích i odborných předmětů, ale také jako třídních učitelů. Důraz je kladen na mezipředmětovou spolupráci a celoškolské aktivity.

12. Závěr

Školní plán environmentálního vzdělávání na Středním odborném učilišti, Domažlice, Prokopa Velikého 640 byl zpracován za podpory vedení školy a jednotlivých pedagogických pracovníků.

Environmentální aspekty jsou zařazovány především do výuky odborných předmětů. Ze strany školy je obecně z oblasti environmentálního vzdělávání větší zájem o exkurze, filmová představení, besedy pro žáky a vycházky do přírody.

Školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na Středním odborném učilišti, Domažlice, Prokopa Velikého 640 vytváří vzdělávací a informační systém, který povede ke zvýšení zájmu o životní prostředí a přispěje k výraznějšímu zapojení všech cílových skupin do řešení environmentálních problémů a uvědomování si důsledků konání a chování jednotlivce i celého společenství na stav životního prostředí.

Dokument Školní program EVVO byl sestaven podle Metodického pokynu MŠMT

k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) Č.j. 16745/2008 – 22 ze dne 27. října 2008, který poskytuje návod, jakým způsobem realizovat environmentální vzdělávání ve škole a jak tuto realizaci zakotvit v dokumentaci školy.

Uvedený přehled mnoha forem a podob realizace EVVO na škole bude dále aktualizován, doplňován, rozvíjen a zpracováván pro konkrétní školní roky v krátkodobých akčních programech EVVO na škole. Jejich výsledky budou průběžně vyhodnocovány.

Ing. Dana Hájková
koordinátorka EVVO

Mgr. Zdeňka Buršíková
ředitelka školy